

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 208

van **ANN BRUSSEEL**

datum: 4 februari 2016

---

aan **HILDE CREVITS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS

Basis- en secundair onderwijs - Levensbeschouwelijke vakken

Artikel 24 van de Grondwet stelt: "De scholen ingericht door openbare besturen bieden, tot het einde van de leerplicht, de keuze aan tussen onderricht in één der erkende godsdiensten en de niet-confessionele zedenleer."

Concreet wil dit zeggen dat het Gemeenschapsonderwijs en het gesubsidieerd officieel onderwijs voor alle leerlingen een aanbod dienen in te richten met betrekking tot de zes erkende godsdiensten (rooms-katholieke godsdienst, anglicaanse godsdienst, protestants-evangelische godsdienst, orthodoxe godsdienst, islamitische godsdienst en israëlitische godsdienst) en de niet-confessionele zedenleer.

Het gesubsidieerd vrij onderwijs wordt niet verplicht om meerdere godsdiensten aan te bieden. Het leerplan bepaalt voor deze onderwijsinstellingen of zij een confessioneel (één of meerdere der erkende godsdiensten) en/of een niet-confessioneel aanbod (niet-confessionele zedenleer) hebben.

In bepaalde onderwijsinstellingen kunnen, afhankelijk van het leerplan, de levensbeschouwelijke vakken "cultuurbeschouwing" en "eigen cultuur en religie" worden ingericht.

In het officieel onderwijs bestaat bovendien de mogelijkheid om een vrijstelling aan te vragen voor het volgen van een levensbeschouwelijk vak.

Een complexe situatie die in de praktijk nogal eens problemen oplevert (lessenroosters opstellen, lokalen vrijmaken, leerkrachten vinden,...).

Verwijzend naar mijn eerdere schriftelijke vragen (nr 150 van 7 december 2012 en nr. 67 van 18 oktober 2013 in de vorige legislatuur en nr. 271 van 13 februari 2015) had ik graag de meest recente cijfers ontvangen.

1. Kan de minister een overzicht bezorgen voor het schooljaar 2014-2015 van het aantal leerlingen (in absolute en procentuele cijfers) in het basisonderwijs (graag opsplitsing per net en per onderwijstype) dat de volgende levensbeschouwelijke vakken heeft gevolgd:
  - rooms-katholieke godsdienst;
  - anglicaanse godsdienst;
  - protestants-evangelische godsdienst;

- orthodoxe godsdienst;
  - islamitische godsdienst;
  - israëlitische godsdienst;
  - niet-confessionele zedenleer;
  - vrijgesteld?
2. Kan de minister eveneens een overzicht geven voor het schooljaar 2014-2015 van het aantal leerkrachten dat in het basisonderwijs de zes erkende godsdiensten en niet-confessionele zedenleer onderwees (in absolute en procentuele cijfers met opsplitsing per net en per onderwijstype)?
  3. Kan de minister een overzicht geven van de kosten voor de organisatie van de levensbeschouwelijke vakken voor het schooljaar 2014-2015 in het basisonderwijs (in absolute en procentuele cijfers met opsplitsing per net en per onderwijstype)?
  4. Kan de minister een overzicht bezorgen voor het schooljaar 2014-2015 van het aantal leerlingen (in absolute en procentuele cijfers) in het secundair onderwijs (graag opsplitsing per net en per type onderwijs aso, bso, tso, kso en buitengewoon onderwijs) dat de volgende levensbeschouwelijke vakken heeft gevolgd:
    - rooms-katholieke godsdienst;
    - anglicaanse godsdienst;
    - protestants-evangelische godsdienst;
    - orthodoxe godsdienst;
    - islamitische godsdienst;
    - israëlitische godsdienst;
    - niet-confessionele zedenleer;
    - vrijgesteld?
  5. Kan de minister eveneens een overzicht geven voor het schooljaar 2014-2015 van het aantal leerkrachten dat in het secundair onderwijs de zes erkende godsdiensten en niet-confessionele zedenleer onderwees (in absolute en procentuele cijfers met opsplitsing per net en per type onderwijs aso, bso, tso, kso en buitengewoon onderwijs)?
  6. Kan de minister een overzicht geven van de kosten voor de organisatie van de levensbeschouwelijke vakken voor het schooljaar 2014-2015 in het secundair onderwijs (in absolute en procentuele cijfers met opsplitsing per net en per type onderwijs aso, bso, tso, kso en buitengewoon onderwijs)?
  7. Werden de levensbeschouwelijke vakken 'cultuurbeschouwing' en 'eigen cultuur en religie' tijdens het afgelopen schooljaar 2014-2015 ingericht? Graag een overzicht van de scholen en het aantal leerlingen dat voor dit opleidingsonderdeel koos.
  8. Zijn er al cijfers voor het huidig schooljaar bekend en indien ja, graag aanvulling van alle voorgaande vragen met cijfers voor het huidige schooljaar 2015-2016, indien neen wanneer zijn deze beschikbaar?

ANTWOORD

op vraag nr. 208 van 4 februari 2016

van **ANN BRUSSEEL**

Ter aanvulling van parlementaire vraag 150 van 7 december 2012, vraag 67 van 18 oktober 2013 en vraag 271 van 13 februari 2015 bezorg ik de Vlaamse volksvertegenwoordiger de onderstaande gegevens voor het schooljaar 2014-2015.

1. De tabel in bijlage 1 geeft een overzicht van de levensbeschouwelijke vakken die leerlingen uit het lager onderwijs volgden in schooljaar 2014-2015 en dat per hoofdstructuur en onderwijsnet. De cijfers hebben betrekking op leerlingen uit het gewoon en buitengewoon lager onderwijs die les volgden in een school die door de Vlaamse gemeenschap erkend, gefinancierd of gesubsidieerd wordt én het Nederlands als onderwijstaal heeft. Type 5 scholen zijn niet opgenomen in de gegevens.

De percentages werden berekend door de aantallen telkens af te zetten ten opzichte van het totaal aantal leerlingen uit het gewoon en buitengewoon lager onderwijs (n= 438.580). Alle gegevens verwijzen naar teldatum 1 februari 2015. De cijfers zijn overigens afkomstig uit de databanken van het Agentschap voor Onderwijsdiensten (AgODi).

Dergelijke gegevens kunnen niet gegeven worden over het kleuteronderwijs. Levensbeschouwelijke vakken worden immers niet voorzien in het kleuteronderwijs.
2. In de tweede bijlage leest de Vlaamse volksvertegenwoordiger de aantallen personeelsleden die levensbeschouwelijke vakken onderwezen tijdens het schooljaar 2014-2015. Het hele schooljaar wordt in beschouwing genomen, inclusief de vervangingen. De personeelsleden in een uitstapregeling (TBSPA voorafgaand aan het rustpensioen) zijn niet meegenomen in deze cijfers.

Een aantal personeelsleden staan in meer dan 1 net, in meer dan 1 hoofdstructuur of in meer dan 1 onderwijsvorm. Deze personeelsleden worden dan in elk net, in elk onderwijsniveau of in elke onderwijsvorm afzonderlijk geteld. Daarom worden er voor het aantal personeelsleden geen totalen gemaakt om deze dubbeltellingen te vermijden. Voor de loonkost speelt het geen rol.

Voor de percentages zijn de aantallen personeelsleden met levensbeschouwelijke vakken telkens afgezet t.o.v. de opdrachten waarvan het ambt behoort tot het bestuurs- en onderwijzend personeel.

In het basisonderwijs zijn er geen personeelsgegevens over het vak 'Cultuurbeschouwing'. Het vak 'Eigen Cultuur en Religie' werd het afgelopen schooljaar niet ingericht.
3. Eveneens in de tweede bijlage vindt de Vlaamse volksvertegenwoordiger het overzicht van de loonkost van de levensbeschouwelijke vakken voor het schooljaar 2014 – 2015. Voor de loonkost wordt gebruik gemaakt van de gemiddelde loonkost op 1 februari, toegepast op alle opdrachten van het hele schooljaar. De personeelsleden in een uitstapregeling (TBSPA voorafgaand aan het rustpensioen) zijn niet meegenomen in deze cijfers.

In het basisonderwijs wordt het percentage van de totale loonkost in de tabel 'Aantal personeelsleden en kostprijs per net basisonderwijs' berekend t.o.v. het volledige basisonderwijs (gewoon en buitengewoon kleuter- en lager onderwijs). In de tabel 'Aantal personeelsleden en kostprijs per hoofdstructuur basisonderwijs schooljaar' is dat t.o.v. het lager onderwijs (gewoon en buitengewoon lager onderwijs).

Een aantal personeelsleden staan in meer dan 1 net, in meer dan 1 hoofdstructuur of in meer dan 1 onderwijsvorm. Deze personeelsleden worden dan in elk net, in elk onderwijsniveau of in elke onderwijsvorm afzonderlijk geteld. Daarom worden er voor het aantal personeelsleden geen totalen gemaakt om die dubbeltellingen te vermijden. Voor de loonkost speelt het geen rol.

Voor de percentages is de kostprijs van de personeelsleden met levensbeschouwelijke vakken telkens afgezet t.o.v. de opdrachten waarvan het ambt behoort tot het bestuurs- en onderwijzend personeel.

Sedert het schooljaar 2008-2009 wordt aan het gemeenschapsonderwijs (GO!) en het officieel gesubsidieerd onderwijs (OGO) in de werkingstoelagen een vast bedrag per leerling toegekend voor de organisatie van meerdere levensbeschouwelijke vakken. De onderstaande tabel geeft het totaal bedrag weer dat het onderwijsnet GO! elk jaar ontving en zelf verdeelde onder de scholen van het GO!. Het totaal bedrag van het OGO staat voor de som van de bedragen die de scholen van het OGO ontvingen zoals deze berekend werden door het AgODi. Voor beide onderwijsnetten kreeg elke leerling per schooljaar een zelfde bedrag, ongeacht de onderwijsvorm waarin de leerling ingeschreven is. Daarom werd in de onderstaande tabel geen verdere opdeling naar de onderwijsvormen in het algemeen of per school gemaakt.

	Gewoon basisonderwijs	
	Totaal bedrag €	
Schooljaar	GO!	OGO
2014-2015	1.765.790	2.757.460

	Buitengewoon basisonderwijs	
	Totaal bedrag €	
Schooljaar	GO!	OGO
2014-2015	395.296	269.782

- De tabel in bijlage 3 geeft een overzicht van de levensbeschouwelijke vakken die leerlingen uit het gewoon en buitengewoon secundair onderwijs volgden in schooljaar 2014-2015. De tabel splitst op voor onderwijsnet, hoofdstructuur en onderwijsvorm. Enkel voor het gewoon secundair onderwijs wordt gewerkt met een opsplitsing in onderwijsvormen. De cijfers hebben betrekking op leerlingen uit het gewoon en buitengewoon secundair onderwijs die les volgden in een school die door de Vlaamse gemeenschap erkend, gefinancierd of gesubsidieerd wordt én het Nederlands als onderwijstaal hebben. Type 5 scholen zijn niet opgenomen in de gegevens. De percentages werden berekend door de aantallen telkens af te zetten ten opzichte van het totaal aantal leerlingen uit het gewoon en buitengewoon secundair onderwijs (n= 437.508). Alle gegevens verwijzen naar teldatum 1 februari 2015. De cijfers zijn afkomstig uit de databanken van AgODi.
- De tabel in bijlage 3 biedt een overzicht van het aantal leerkrachten dat in het secundair onderwijs het onderricht van de zes erkende godsdiensten en de niet-confessionele zedenleer op zich nam in het schooljaar 2014-2015. Voor het aantal personeelsleden wordt het hele schooljaar bekeken, inclusief de vervangingen. De personeelsleden in een uitstapregeling (TBSPA voorafgaand aan het rustpensioen) zijn niet meegenomen in deze cijfers. Een aantal personeelsleden staan in meer dan 1 net, in meer dan 1 hoofdstructuur of in meer dan 1 onderwijsvorm. Die personeelsleden worden dan in elk net, in elk onderwijsniveau of in elke onderwijsvorm afzonderlijk geteld. Daarom worden er

voor het aantal personeelsleden geen totalen gemaakt om deze dubbeltellingen te vermijden. Voor de loonkost speelt het geen rol.

Voor de percentages zijn de aantallen van personeelsleden met levensbeschouwelijke vakken telkens afgezet t.o.v. de opdrachten waarvan het ambt behoort tot het bestuurs- en onderwijzend personeel.

6. Voor de loonkost wordt gebruik gemaakt van de gemiddelde loonkost op 1 februari, geldend voor het schooljaar 2014-2015, toegepast op alle opdrachten van het hele schooljaar. De personeelsleden in een uitstapregeling (TBSPA voorafgaand aan het rustpensioen) zijn niet meegenomen in deze cijfers.

Een aantal personeelsleden staan in meer dan 1 net, in meer dan 1 hoofdstructuur of in meer dan 1 onderwijsvorm. Deze personeelsleden worden dan in elk net, in elk onderwijsniveau of in elke onderwijsvorm afzonderlijk geteld. Daarom worden er voor het aantal personeelsleden geen totalen gemaakt om deze dubbeltellingen te vermijden. Voor de loonkost speelt het geen rol.

Voor de percentages is de kostprijs van de levensbeschouwelijke vakken telkens afgezet t.o.v. de opdrachten waarvan het ambt behoort tot het bestuurs- en onderwijzend personeel.

Hier vindt de Vlaamse volksvertegenwoordiger een overzicht van het totaal van deze bedragen per net voor het gewoon secundair onderwijs en het buitengewoon secundair onderwijs:

	Gewoon secundair onderwijs	
	Totaal bedrag €	
Schooljaar	GO!	OGO
2014-2015	3.276.850	1.406.176

	Buitengewoon secundair onderwijs	
	Totaal bedrag €	
Schooljaar	GO!	OGO
2014-2015	310.548	149.674

7. In schooljaar 2014-2015 werd het vak 'eigen cultuur en religie' niet ingericht in het gewoon en buitengewoon lager en secundair onderwijs.

Onderstaande tabellen tonen per school het aantal leerlingen die het vak cultuurbeschouwing volgden. De cijfergegevens hebben betrekking op leerlingen uit het gewoon en buitengewoon lager en secundair onderwijs die les volgden in een school die erkend, gefinancierd of gesubsidieerd wordt door de Vlaamse gemeenschap en die het Nederlands als onderwijstaal heeft. Type 5 scholen zijn niet opgenomen in de gegevens. De cijfers verwijzen naar teldatum 1 februari 2015 en zijn afkomstig uit de databanken van AgODi.

Basisonderwijs 2014-2015

Schoolnummer	Naam school	Fusiegemeente school	Aantal lln in cultuurbeschouwing
21089	Vrije Basisschool - VL0M	Gent	225
25452	Vrije Lagere School voor Buitengewoon Onderwijs - Parcivalschool	Antwerpen	133
44628	Vrije Basisschool - Steinerschool Lier-Sterrendaalders	Lier	222

44644	Vrije Basisschool - Ipos	Schoten	49
44651	Vrije Basisschool - Rudolf Steinerschool Vlaanderen	Gent	144
45294	Vrije Basisschool - Yggdrasil	Brasschaat	132
46185	Vrije Basisschool - Guido Gezelleschool	Brugge	107
46755	Vrije Basisschool - Steinerschool Antwerpen basisscholen	Antwerpen	125
47167	Vrije Basisschool - De Zevensprong	Leuven	129
47522	Vrije Basisschool - Rudolf Steinerschool - De Zonnewijzer	Leuven	152
48009	Vrije Basisschool - Lohrangrin	Antwerpen	140
104547	Vrije Basisschool - Freinetschool-De Torteltuyn	Poperinge	121
106815	Vrije Basisschool - De Step	Antwerpen	119
108043	Vrije Basisschool - Rinkrank	Kalmthout	98
110684	Vrije Basisschool - De Klapproos	Geraardsbergen	62
112938	Vrije Basisschool - De Levensboom	Kortrijk	118
114091	Vrije basisschool - Rudolf Steinerschool - Brussel	Anderlecht	138
117556	Vrije Basisschool - Klimop	Oostkamp	107
124164	Vrije Basisschool - Vrije Rudolf Steinerschool Gent - De Teunisbloem	Gent	110
124172	Vrije Basisschool - Vrije Rudolf Steinerschool Aalst en Tervuren	Aalst	78
127175	Vrije Basisschool - Freinet- school De Vier Tuinen	Oudenaarde	75
128141	Vrije Basisschool - Landelijke Steinerschool Munte	Merelbeke	129
128611	Vrije Basisschool - De Wonder-Wijzer	Zutendaal	59
128661	Vrije Basisschool - De Levensboom Wevelgem - Kortrijk	Wevelgem	105
128711	Vrije Basisschool - 't Speelscholeke	Antwerpen	91
128819	Vrije Basisschool - De Kleine Wereldburger (Steinerschool)	Antwerpen	107
129304	Vrije Basisschool - Wondere Wereld	Lummen	60
129999	Vrije Basisschool - 't Schommelbootje	Alken	57
130121	Vrije Basisschool - IQRA	Antwerpen	39
130971	Vrije Basisschool - "De Kleine Wereld"	Waregem	34
130997	Vrije Basisschool - Vlinderwijs	Antwerpen	35
131011	Vrije Basisschool - Zeppelin	Mortsel	77

Bron: AgODi

Secundair onderwijs 2014-2015

Schoolnummer	Naam school	Fusiegemeente school	Aantal IIn in cultuurbeschouwing
27474	Vrije gesubsidieerde BuSO - school Parcival-Steinerschool voor buitengewoon onderwijs	Antwerpen	106
29553	Hiberniaschool Middelbare Steinerschool Antwerpen	Antwerpen	159
47316	Middelbare Rudolf Steinerschool Vlaanderen	Gent	1046

Bron: AgODi

- De cijfergegevens zijn steeds gebaseerd op geverifieerde gegevens met betrekking tot teldatum 1 februari. Voor het huidige schooljaar 2015-2016 zullen deze gegevens pas beschikbaar zijn op het einde van het schooljaar.

De kostprijs van de leerkrachten levensbeschouwelijke vakken wordt berekend op basis van alle opdrachten van het volledige schooljaar. Deze berekening is dus nog niet mogelijk voor het huidige schooljaar 2015-2016.

BIJLAGEN

1. Aantal leerlingen levensbeschouwelijke vakken basisonderwijs
2. Aantal leerkrachten en loonkost resultaat 2014 – 2015
3. Aantal leerlingen levensbeschouwelijke vakken secundair onderwijs